

**UCHWAŁA NR XVII/121/2016
RADY GMINY LUBSZA**

z dnia 18 lutego 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15, ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 1515, zm. poz. 1890, poz. 1045,) art. 4¹ ust.1, ust. 2, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015, poz. 1286, zm. poz. 1916, poz. 1045) oraz art. 10 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012 poz. 124, zm. 2015, poz. 28, poz. 875, poz. 2014, poz. 1916), Rada Gminy Lubsza uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Środki finansowe na realizację w/w Programu pochodzić będą z budżetu Gminy Lubsza na rok 2016.

§ 2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubsza.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lubsza

Jan Minosora

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na rok 2016.**

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016 (zwany dalej Gminnym Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Gminny Program jest kontynuacją szeregu działań zainicjowanych w latach ubiegłych zgodnych z kierunkami zawartymi w aktach prawnych:

- ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jednolity: z 2015r., poz. 1286 ze zmianami),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012, poz. 124 ze zmianami),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 1390),
- ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 2015r., poz. 163 ze zmianami),
- Rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 oraz dotychczasowych doświadczeniach z realizacji programów w latach poprzednich.

I. Diagnoza sytuacji dotycząca problemów alkoholowych i narkotykowych w Gminie Lubsza

Gminę Lubsza zamieszkuje 8 881 osób (stan na 31.12.2015r).

W Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych jest 384 osób bezrobotnych, w tym 195 kobiet. Zasiłek dla bezrobotnych pobiera 88 osób, bez prawa do zasiłku jest 296 (stan na 31.12.2015r.).

Dostępność do alkoholu

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w naszej gminie wynosi 25 z tego w 17 punktach sprzedawane są napoje alkoholowe zawierające powyżej 18% alkoholu. Średnio na jeden punkt sprzedaży przypada 355 mieszkańców.

Do dnia 31.12.2015 roku z pomocy społecznej skorzystało 179 rodzin, ilość osób w tych rodzinach wynosi 452.

Lp	Powód trudnej sytuacji	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach
1	Ubóstwo	129	310
2	Sieroctwo	0	0
3	Bezdomność	6	6
4	Ochrona macierzyństwa	30	144
5	Bezrobocie	104	295
6	Niepełnosprawność	75	148
7	Długotrwała lub ciężka choroba	51	106

8	Bezradność wychowawcza	opiekuńczo	22	59
	W tym rodziny niepełne		16	46
	wielodzietne		1	4
9	Przemoc w rodzinie		6	20
10	alkoholizm		28	57
11	Zdarzenie losowe		3	4

Jak wynika z powyższej tabeli głównymi powodami korzystania ze świadczeń pieniężnych jest ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba, ochrona macierzyństwa, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

Rodzin korzystających z powodu nadużywania alkoholu jest 28, ilość osób w tych rodzinach wynosi 57. Jednakże w sytuacji rodzin korzystających z pomocy z powodu nadużywania alkoholu problem polega na tym iż w rodzinach tych zauważa się kilka dysfunkcji m.in.: bierność zawodowa (bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka choroba) co dodatkowo generuje problemy w rodzinie oraz utrudnia wyjście rodziny z trudnej sytuacji. W rodzinach tych można zauważyć również inne problemy takie jak bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, co przejawia się w problemach dzieci w nauce, nie otrzymywaniem promocji do następnej klasy, konfliktach dorastających dzieci z pijącym członkiem rodziny.

W/w rodziny otrzymały pomoc głównie w naturze w postaci żywności, odzieży, zakupu opału, opłaty, podatku, wody, śmieci i energii elektrycznej.

Dla ośmiorga dzieci z czterech rodzin z problemem alkoholowym zapewniono posiłki w szkołach i przedszkolach.

W okresie od I-XII 2015 roku zawarto 5 kontraktów motywujących do podjęcia leczenia. Zrealizowano 3 kontrakty (w tym 1 klient kontynuuje terapię po wygaśnięciu kontraktu).

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W GMINIE LUBSZA.

W 2015 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubszy wpłynęło 28 Niebieskich Kart (25 rodzin) w związku ze stosowaniem przemocy domowej, ponadto kontynuowano 13 Niebieskich Kart z lat poprzednich. W 19 rodzinach świadkami przemocy były małe dzieci. Do dnia 31.12.2015 roku zamknięto 32 Niebieskie Karty. Powodem zamknięcia NK było m.in. zrealizowanie planu pomocy i ustanie aktów przemocy w rodzinie, podjęcie terapii małżeńskiej.

W 9 przypadkach nadal prowadzona jest procedura NK polegająca m.in. na systematycznym monitoringu rodziny przez pracownika socjalnego i dzielnicowego, motywowaniu do podjęcia leczenia, terapii, poradnictwie socjalnym dla ofiar przemocy.

W gminie znajduje się 5 szkół podstawowych, w których uczy się 504 uczniów i jedno gimnazjum, w którym uczy się 165 uczniów.

W listopadzie 2015r. w Publicznym Gimnazjum w Kościerzycach oraz w szkołach podstawowych w klasach IV – VI przeprowadzone zostały anonimowe ankiety w celu określenia wielkości zjawiska patologii palenia papierosów, spożywania alkoholu oraz zażywania narkotyków przez dzieci młodzież.

Przedmiotem badań było uzyskanie odpowiedzi na pytania czy dzieci i młodzież sięgają po środki uzależniające, co wiedzą na temat szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków, palenia papierosów itp.

W ankietach udział wzięło 140 uczniów szkół podstawowych i 110 uczniów gimnazjum.

Na podstawie udzielonych odpowiedzi przez uczniów szkół podstawowych stwierdzić można, że:

- 96 % deklaruje , że nie pali papierosów,
- 60% oświadczyło, że nigdy nie spróbowało alkoholu pod żadną postacią.
- 40% uczniów miało kontakt z alkoholem. Alkoholem najczęściej wymienianym był szampan. Z ankiet wynika, że młodzi respondenci najczęściej pili alkohol w domu. Wynikało to z chęci spróbowania.

Ankietowani posiadają wiedzę na temat szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków. Uczniowie szkół podstawowych nie mieli kontaktu ze środkami psychoaktywnymi , ale dostrzegają ten problem w najbliższym otoczeniu. Wiedzą do kogo zgłosić się w przypadku, gdy będą namawiani do spożywania alkoholu, zażywania środków psychoaktywnych czy palenia papierosów. Uczniowie najczęściej wybierali rodziców, ale rozwiązania problemu szukali by także w szkole (wychowawca, pedagog, dyrektor).

Z udzielonych odpowiedzi przez uczniów gimnazjum wynika, że:

-15% ankietowanych piła alkohol wielokrotnie (imprezy weekendowe) i są to uczniowie zarówno klas pierwszych jak i trzecich. Dużą popularnością cieszy się piwo jak i wódka z sokiem,

- 6% uczniów przyznało się do palenia papierosów,
- 2% przyznało się do wielokrotnego palenia marihuany,
- 1% przyznał się do regularnego zażywania narkotyków.

Gimnazjaliści twierdzą, że dostęp do alkoholu, papierosów, narkotyków jest łatwy, a najpopularniejszym jest marihuana.

II. Cele programu

1. Ograniczenie, występowania negatywnych zjawisk, będących skutkiem nadużywania i uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz przemocy w rodzinie, na terenie Gminy Lubsza.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych.
3. Zwiększenie zasobów i zdolności niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami.
4. Edukacja publiczna w zakresie: informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz promocji zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

III. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych, a także osób dotkniętych przemocą w rodzinie:
 - 1) prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, dotkniętych przemocą w ramach Punktu Konsultacyjnego;

- 2) motywowanie osób nadużywających spożywanie napojów alkoholowych oraz narkotyków, skierowanych do GKRPA do podjęcia leczenia odwykowego;
 - 3) współpraca z biegłymi sądowymi w orzecznictwie uzależnienia od alkoholu (pokrycie kosztów opinii wydanych przez biegłych);
 - 4) kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie do leczenia w stosunku do osób, które odmówiły podjęcia leczenia (ponoszenie kosztów postępowania sądowego).
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
- 1) podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych poprzez:
 - przyjęcie zgłoszenia o przypadku nadużywania alkoholu,
 - zawarcie umów o przeprowadzenie wywiadów rodzinnych na potrzeby Komisji,
 - zaproszenie osobę na rozmowę wspierająco – motywującą,
 - kierowanie na badanie pozwalające ustalić stopień uzależnienia od alkoholu,
 - motywowanie do podjęcia leczenia stacjonarnego w zakładach lecznictwa odwykowego,
 - kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego,
 - 2) podejmowanie działań zmierzających do opóźnienia inicjacji alkoholowej i narkotykowej poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach wzmacniających rolę rodziny;
 - 3) przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez:
 - pomoc ofiarom przemocy domowej oraz współdziałanie z odpowiednimi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc prawną, psychologiczną,
 - finansowanie szkoleń podnoszących wiedzę i kwalifikacje dla osób wchodzących w skład zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych,
 - 4) organizowanie zajęć dla rodziców, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych;
 - 5) kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi;
 - 6) kontynuowanie i rozwijanie szkoleń dla pracowników oświaty, pomocy społecznej oraz innych osób zainteresowanych profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii;
 - 7) szkolenia członków GKRPA, sprzedawców, nauczycieli realizujących szkolne programy profilaktyczne;
 - 8) edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomagania osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków:
 - kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego;
 - 9) podejmowanie działań zmierzających do opóźnienia inicjacji alkoholowej i narkotykowej poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach wzmacniających rolę rodziny;
 - 10) przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez:
 - pomoc ofiarom przemocy domowej oraz współdziałanie z odpowiednimi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc prawną, psychologiczną,
 - finansowanie szkoleń podnoszących wiedzę i kwalifikacje dla osób wchodzących w skład zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych;
 - 11) organizowanie zajęć dla rodziców, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych;
 - 12) kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi;

13) propagowanie stosowania procedury „Niebieska Karta”.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych:
- 1) organizowanie i finansowanie szkoleń dla grup zawodowych pracujących na co dzień z dziećmi i młodzieżą, a także rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej nadużywaniem alkoholu, jak również w zakresie metod wczesnego rozpoznawania symptomów przemocy, pomagania ofiarom i powstrzymywaniu sprawców – w zależności od potrzeb;
 - 2) organizowanie spotkań nauczycieli, rodziców, dzieci, młodzieży z psychologiem, przedstawicielami poradni ds. przestępczości nieletnich, prawnikiem ds. prawa rodzinnego itp. - wg zapotrzebowania szkół, organizacji młodzieżowych, ośrodków zdrowia, ośrodka kultury itp.;
 - 3) organizowanie / finansowanie programów profilaktycznych prowadzonych dla dzieci i młodzieży na terenie szkół, placówek oświatowych, kulturalnych itp.;
 - 4) dofinansowanie autorskich programów indywidualnych prowadzonych w szkołach, świetlicach wiejskich w godzinach pozalekcyjnych;
 - 5) finansowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach, obejmujących tematyką promocję zdrowia, kontakt z przyrodą, rozwój intelektualny, propagowanie trzeźwości, itp.
 - 6) finansowanie /dofinansowanie/ zajęć sportowych, imprez rozrywkowych, rekreacyjnych – promujących życie bez używek wśród dzieci i młodzieży – realizowanych przez szkoły, gminny LZS, sołectwa, Gminy Ośrodek Kultury /turystyka, pikniki, festyny/ itp.;
 - 7) finansowanie /dofinansowanie/ kolonii, obozów oraz innych form wypoczynku organizowanych przez stowarzyszenia, instytucje, jednostki społeczne, szkoły, osoby fizyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologią społeczną;
 - 8) finansowanie /dofinansowanie/ działalności świetlic wiejskich w których prowadzone są przez GOK, sołectwa kółka zainteresowań, zajęcia sportowe, programy opiekuńczo – wychowawcze, zajęcia z dziećmi i młodzieżą w ramach alternatywnego spędzania wolnego czasu, które mają za cel wskazanie kulturalnego spędzania wolnego czasu, bez alkoholu i innych środków uzależniających dla dzieci i młodzieży – w zależności od potrzeb;
 - 9) dofinansowanie feryjnych programów dotyczących wypoczynku o charakterze rekreacyjno - profilaktycznym;
 - 10) dożywianie dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo- wychowawczych oraz zajęciach organizowanych w ramach alternatywnego spędzania wolnego czasu, organizowanie spektakli teatralnych, przedstawień, koncertów o tematyce kształcąco – profilaktycznej w szkołach, świetlicach wiejskich w tym przedstawianych przez dzieci;
 - 11) dofinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież m.in. poprzez organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych, rekreacyjnych, muzycznych itp.;
 - 12) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 r. życia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:
 - 1) finansowanie zakupu nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno – edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia;
 - 2) współpraca z policją, prokuraturą, sądem, kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy w rodzinie. GOPS, szkołami, kościołem, osobami fizycznymi w celu podejmowania wspólnych działań w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ (reklama i promocja napojów alkoholowych) i art. 15 (m.in. zakaz sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia) ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. W związku z powyższym do zadań gminy w razie podjęcia działań przeciwko łamaniu prawa należeć będzie:
 - 1) przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
 - 2) składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego;
 - 3) sporządzenie aktu oskarżenia i skierowanie sprawy do sądu.

IV. Realizacja programu:

1. Rozwiązywanie problemów alkoholowych wymaga współdziałania szeregu instytucji: oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, administracji aby skutecznie przeciwdziałać przemocy związanej z spożywaniem alkoholu i narkotykami. W Gminie Lubsza rozwiązywaniem tych problemów zajmują się:
 - 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 2) Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin w Lubszy i Pisarzowicach;
 - 3) Ośrodek Pomocy Społecznej;
 - 4) Gminnego Ośrodka Kultury;
 - 5) Rewir Dzielnicowych Policji w Brzegu;
 - 6) Publiczne Gimnazjum w Kościerzycach;
 - 7) Publiczne Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Lubsza;
 - 8) Zespół Interdyscyplinarny.
2. Program uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym, a także wiedzę na temat przeciwdziałania uzależnieniom, leczenia osób uzależnionych.

V. Termin realizacji

Program realizowany będzie przez cały rok 2016.

VI. Finansowanie zadań wynikających z programu.

1. Wydatki związane z realizacją zadań zawartych w programie finansowane będą z wpływów uzyskanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy. Przewidywane wpływy wynoszą: 80 000,-zł.
2. Z środków przeznaczonych na realizację programu w szczególności finansowane będą:
 - 1) wydatki związane z prowadzeniem i utrzymaniem punktów konsultacyjnych;
 - 2) wydatki związane z wszczęciem postępowania w przedmiocie leczenia odwykowego - opłata sądowa, wynagrodzenie biegłych, wywiady środowiskowe;

- 3) wynagrodzenie członków GKRPA;
- 4) wydatki związane z prowadzeniem szkoleń, spotkań dla nauczycieli, rodziców, członków GKRPA, dzieci, młodzieży – zapłata realizatorom, zakup materiałów edukacyjnych itp.;
- 5) wydatki związane z organizacją szkolnych programów profilaktycznych oraz zajęć opiekuńczo wychowawczych;
- 6) wydatki związane z działalnością sportową, rekreacyjną, artystyczną noszącą znamiona profilaktyki w tym koszty dowozu , zakup materiałów , sprzętu, gier itp.;
- 7) wydatki związane z prowadzeniem zajęć opiekuńczo - wychowawczych, kółek zainteresowań w tym koszty przewozu, bilety wstępu, - na wyjazdy organizowane w ramach prowadzonych zajęć;
- 8) wynagrodzenia osób prowadzących zajęcia pozalekcyjne, zajęcia świetlicowe, zajęcia sportowe, pedagogów oraz pracowników obsługi niezbędnej do realizacji zajęć – programów, imprez itp.;
- 9) zakup artykułów spożywczych dla dzieci i młodzieży biorącej udział w programach profilaktycznych, zajęciach, imprezach organizowanych w ramach alternatywnego spędzania wolnego czasu;
- 10) wydatki związane z wyjazdem dzieci na kolonie, obozy i inne formy wypoczynku w tym koszty dowozu;
- 11) szkolenia.

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) za pracę w komisji ustala się wynagrodzenie dla członków GKRPA w wysokości 15% najniższego wynagrodzenia pracowników, ogłaszanego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej – zarządzeniem opublikowanym w Monitorze Polskim – miesięcznie;
- 2) przewodniczący komisji otrzymuje 20 % najniższego wynagrodzenia – miesięcznie;
- 3) członek komisji prowadzący całość dokumentacji dot. komisji otrzymuje 45% najniższego wynagrodzenia – miesięcznie;
- 4) za przeprowadzenie jednego wywiadu środowiskowego w terenie, na zlecenie GKRPA ustala się wynagrodzenie w wysokości 6% najniższego wynagrodzenia;
- 5) członkowie komisji mogą być delegowani do odbycia podróży służbowej;
- 6) przysługuje im wówczas zwrot kosztów podróży i dieta na ogólnych zasadach.

Program ma charakter otwarty. Jego realizacja może zapoczątkować cykliczne działania, a także zrodzić nowe inicjatywy. Program ma także charakter powtarzalny – wybrane formy możemy realizować wspólnie z innymi podmiotami przez wiele lat.